

عنوان مقاله:

تحلیل زبانی-کاربردشناختی یک نامه دیوانی بر مبناء آراء جورج یول (مطالعه موردی: نامه حشم تگین آباد)

محل انتشار:

فصلنامه کاوش نامه زبان و ادبیات فارسی، دوره 23، شماره 53 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

ابوالقاسم رحیمی - گروه ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

مهدی رحیمی - استادیار ادبیات تطبیقی دانشگاه حکیم سبزواری

خلاصه مقاله:

زبان به عنوان ابزاری کارآمد در تبادل پیوسته اندیشه، عاطفه و تجربه، شاخص برجسته آدمی است؛ اهمیت بنیادین زبان در ایجاد فرآیند ارتباطی، باعث گردیده تا اجزای این پیکره نظام مند، از جهات گوناگون مورد پژوهش و مذاقه صاحب نظران عرصه زبان‌شناسی قرار گیرد و لزوم تامل و تحقیق در کاربردشناسی زبان (Pragmatics)، گونه ای مهم از پژوهش های زبانی به شمار آید. کاربردشناسی، بررسی مفاهیم بافتی و کاوش در معانی نامرئی ای است که گوینده/نویسنده قصد انتقال آن را دارد. در این میان، «نامه‌های دیوانی» به دلیل برخورداری از نقشی ویژه، وظیفه ای خاص و گاه فوق العاده حساس، چنین تحلیلی را به خوبی برمی تابند؛ نامه هایی که به دلیل ویژگی های وجودی: اوضاع متمایز سیاسی، منازعات قدرت، تقابل طبقات اجتماعی و ... از یک سو و از دیگر سو، مخاطبانی خاص، آثاری برجسته و قابل تامل محسوب می‌شوند. جستار پیش‌رو با مبنا قراردادن نظریه های کاربردشناختی جورج یول (George Yule)، به بررسی یکی از برجسته ترین نامه های دیوانی، «نامه اعیان دولت غزنوی به سلطان مسعود» در کتاب تاریخ بیهقی می پردازد و پیام های ضمنی و کنش های گفتاری این نامه شگفت دیوانی را مورد بررسی و تحلیل قرار می دهد؛ نامه ای که نویسندگان آن با هوشمندی سزاوار ستایش، در مسیر القای درون مایه متن، گزاره ها را به گونه ای درخور توجه، هوشمندانه و دقیق به کار می گیرند. پی‌بردن به پیام های آشکار و پنهان این نامه، از آن‌رو برخوردار از اهمیتی اساسی است که این راهبرد، نه تنها نمایانگر ساختار قدرت و مناسبات اجتماعی و انسانی که بازتاب دهنده کوشش پنهان نویسندگان این نامه در تغییر وضعیت موجود سیاسی است. پژوهش حاضر می تواند به مثابه دریچه ای روشن برای درک برخوردی ویژه با گونه ای خاص از متون ادبی، «نامه های دیوانی» به کار آید.

کلمات کلیدی:

کاربردشناسی زبان، تاریخ بیهقی، کنش های گفتاری، جورج یول، نامه های دیوانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1734232>

